

EU-Croatia Joint Consultative Committee

EU- Hrvatska Zajednički Savjetodavni Odbor

Bruxelles, 20. siječnja 2012

10. sastanak Zajedničkog savjetodavnog odbora (ZSO) EU-Hrvatska

Izvješće Republike Hrvatske o

Analiza socijalnih partnera i sektora civilnog društva te prikaz budućih potpora u okviru Europskog socijalnog fonda - ESF

gđa Katarina Ivanković Knežević, Ministarstvo rada i mirovinskog sustava

Trenutni status IPA-e i ESF programa pomoći

U svjetlu nedavno završenih hrvatskih pregovora u lipnju 2011., čime je 1. srpanj 2013. potvrđen kao konačan datum ulaska Hrvatske u Europsku uniju te je posljedično produljeno trajanje pomoći u okviru IPA programa na razdoblje 2011.-2013./2, Operativna struktura (OS) za Operativni program Razvoj ljudskih potencijala na osnovu među-ministarskih konzultacija i komunikacije s Općom upravom za zapošljavanje, socijalne poslove i jednake mogućnosti donijela je odluku o sljedećim koracima. U 2010. godini tijekom izrade nacrtu Operativnog programa za Europski socijalni fond, OS odlučila je uvesti financijsku alokaciju za civilni sektor, posebice inicijativu koje se odnosi na jačanje uloge organizacija civilnog društva i promociju socijalnog dijaloga. Ova inicijativa došla je temeljem ranije provedene analize do sada financiranih EU projekata na području socijalnog dijaloga (partnerstva) i civilnog sektora, odnosno koristeći prednosti, nedostatke i potencijalne mogućnosti iz iskustva dobivenog provedbom spomenutih projekata.

S tim u vezi, odlučeno je da se spomenuti sektor uvrsti već kroz reviziju OP RLJP 2007.-2013., uvodeći novi prioritet "Jačanje uloge civilnog društva za bolje upravljanje". Ovaj zahtjevan zadatak provesti će novo akreditirana tijela odgovorna za tzv. mjeru 5.1. *Promocija socijalnog dijaloga*: Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava kao Tijelo nadležno za prioritet/mjeru (TNOP) i Hrvatski zavod za zapošljavanje, kao Provedbeno tijelo (PT) i Mjera 5.2. *Jačanje uloge civilnog društva za socio-ekonomski rast i demokratski razvoj*, Vladin ured za udruge (kao TNOP) i Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva (kao PT).

Ciljevi postavljeni u okviru spomenutog novog prioriteta za razdoblje 2007.-2013. usmjereni su na:

- *Povećanje učinkovitosti i održivosti hrvatskih socijalnih partnera s ciljem poboljšanja njihovih organizacijskih mogućnosti u pružanju pozitivnog doprinosa kvaliteti i kontinuitetu bi(tri)-partitnog procesa za socijalni dijalog*
- *Podrška OCD programima za zastupanje i motivaciju socijalno isključenih grupa*
- *Podrška doprinosu OCD-a koji djeluju u području volontiranja za jačanje gospodarske i socijalne kohezije*
- *Podrška strukturama za OCD na regionalnoj razini*

Postavljeni prioriteti u spomenutom IPA OP 2007.-2013./2 nastavit će se kroz prvu fazu pomoći ESF-a, predviđenu za drugu polovicu 2013. Na temelju ovdje spomenute analize određene su mjere i operacije za razdoblje do kraja 2013. Nakon odluke o veličini i izgledu sljedeće financijske omotnice 2014.-2020. i posljedično sadržaju ESF OP-a u drugoj polovici 2012. godine, nastupit će faza programiranja koja će između ostalih prioriteta definirati ključne stavke za područje socijalnog partnerstva i razvoja civilnog društva.

Analiza socijalnog partnerstva

Institucionalni kapacitet socijalnih partnera, posebice sindikata i poslodavaca ključan je za definiranje politike tržišta rada. Njihovo aktivno sudjelovanje potrebno je kako bi se

prilagodio zakonodavni okvir čiji je cilj jačanje uravnoteženje konkurentnosti poslodavaca, dostojanstvenog rada za radnike i financijskih mogućnosti države. Zakonodavni okvir trebao bi također omogućiti prepoznavanje znanja i vještina stečenih različitim vrstama učenja.

Danas su najveće prepreke socijalnom dijalogu u Hrvatskoj manjak iskustva i administrativnih kapaciteta socijalnih partnera u učinkovitom predstavljanju interesa njihovih članova; zbog čega su socijalni partneri usredotočeni na tripartitni socijalni dijalog, a ne na bilateralne odnose. Vlada je do sada najčešće predstavljala predominantnog sudionika u odnosima s ostalim socijalnim partnerima. Nadalje, na razini industrijskih sektora, ili individualnih kompanija, partnerstvo između poslodavaca i sindikata ostaje relativno slabo. Financijske i ljudske mogućnosti partnera socijalnog dijaloga ostaju stoga ograničene nasuprot sve većim izazovima. Također, dok su dvije najveće konfederacije prilično prisutne na razini EU, manji sindikati nisu upoznati s europskim i međunarodnim praksama u području socijalnog dijaloga. S tim u vezi, razlog jačanja kapaciteta glavnih partnera u socijalnom dijalogu s ciljem povezivanja na nacionalnoj – i posebice regionalnoj i lokalnoj – razini je unaprijediti kvalitetu i učinkovitost dijaloga (sa ili bez paralelnog uključivanja ili koordinacije od strane države). Daljnji cilj je omogućiti socijalnim partnerima važniju i financijski održiviju ulogu u razvoju procesa. Podrška će se ostvarivati u obliku promoviranja medijacije i mirenja s ciljem širenja socijalnog dijaloga na razini gospodarskih sektora i poduzeća, kako bi partneri u njima imali veću i jasniju ulogu.

Nadalje, iako u Hrvatskoj već postoji dobro razvijeni sustav za medijaciju sporova, tradicija rješavanja sporova izvan sudskog sustava još uvijek je u početnoj fazi. Većina sporova, uključujući radne sporove, još se uvijek vodi sudskim putem. Kao rezultat, na sudovima u Hrvatskoj svake se godine uknjiži oko 20,000 novih slučajeva, dio se odnosi na radne sporove. Za vrijeme predpristupnog razdoblja, poduzete su inicijative od strane međunarodnih donatora kako bi se osnažio sustav za medijaciju radnih sporova. Traže se daljnji stalni naponi u izgradnji medijacijskih kapaciteta s posebnim naglaskom na stvaranje zajedničkog razumijevanja onog što medijacija uključuje te koje vještine i znanje traži posao medijatora. Time će se smanjiti broj radnih sporova u sudskom sustavu i posljedično smanjiti ukupan teret koji se nalazi na javnoj administraciji i sudskom sustavu.

Europski socijalni dijalog važan je element europskog socijalnog modela i pokretačka snaga za gospodarske i društvene reforme u Europskoj uniji. Dijalog uključuje konzultacije, pregovaranja, dijeljenje informacija i zajedničke akcije organizacija socijalnih partnera koje predstavljaju dvije strane industrije (upravljanje i rad), ili akcije koje poduzimaju predstavnici EU (ili nacionalne vlade) i socijalni partneri.

Analiza civilnog društva

Uloga OCD-a za vrijeme pristupanja Hrvatske EU može se razmotriti kroz nekoliko aspekata: promoviranje javnog dijaloga o procesu pristupanja Hrvatske EU, sudjelovanje u procesu pregovaranja te praćenje napretka u ispunjavanju zahtjeva za punopravno članstvo u EU.

Nadalje, mala zajednica nevladinih organizacija igra posebnu ulogu u procesu pomaganja lakšeg razvoja lokalne zajednice i izgradnji otvorenog civilnog društva u zemlji a iskustvo je pokazalo kada se koncept i dizajn projekta potaknuo lokalno, održivost projektnih rezultata osigurana je u širem pogledu. Iako su organizacije u zajednici manje organizacije, one pružaju različite usluge usmjerene na razvoj zajednica i mogu se koristiti kao kanali za usmjeravanje informacija i drugih izvora potrebnih za poboljšanje životnih uvjeta u zajednici. One su međutim ograničene u pružanju šireg opsega usluga svojim zajednicama zbog određenih osnovnih slabosti. Razvoj upravljačkih vještina i umrežavanje s lokalnim i vanjskim organizacijama mogu biti održive strategije za jačanje ovih OCD-a, a poboljšanje standarda usluga i staviti će ih u povoljniji položaj kako bi ostvarile potencijale i mogućnosti a sve s ciljem razvoja zajednice u kojima se nalaze i rade.

Također, u kontekstu trenutne globalne financijske i gospodarske krize uloga socijalne ekonomije, neprofitnog poduzetništva i volonterstva mogla bi postati sve važnija s obzirom da će ove aktivnosti biti od ključne važnosti u smislu smanjivanja socijalnih implikacija krize. Volontiranje postaje sve prepoznatljivije kao važan katalizator zapošljavanja i socijalne uključenosti marginaliziranih grupa s obzirom da dozvoljava ovim skupinama bolju integraciju u društvo putem volonterskog rada (stvaranje novih odnosa, širenje društvenih mreža, stjecanje novih vještina i znanja), te s obzirom da donosi korisničku perspektivu u pružanju socijalnih usluga putem aktivne uključenosti motiviranih volontera iz zajednice a koja poboljšava socijalno uključivanje korisnika socijalnih usluga.

OCD-i imaju važnu ulogu u olakšavanju integracije postojećih socijalnih usluga – važna svrha integracije usluga je poboljšati pristup socijalnim pravima, smanjiti socijalnu isključenost ranjivih skupina i doprinijeti sveukupnom cilju jačanja socijalne kohezije. Civilno društvo može značajno doprinijeti rješavanju specifičnih društvenih, gospodarskih i političkih problema i poticanjem javnog dobra te može utjecati na javni politički proces putem suradnje s vladinim i lokalnim tijelima, mobilizirati potrebne ljudske resurse u svrhu utjecanja na pojedine politike. U razvijanju integriranih usluga, ključno je provođenje ravnopravnosti po pitanju spola, nacionalne pripadnosti, dobi, invalidnosti i siromaštva.

Uzimajući u obzir važnost decentralizacije i de-institucionalizacije onih javnih usluga s kojima država ima poteškoća u pružanju zbog nedostatka ljudskih resursa i nejednake regionalne razvijenosti, podrška pružanju socijalnih usluga od strane OCD-a u Hrvatskoj i usmjerenost na osjetljive grupe (socijalna skrb, jednake mogućnosti, programi prevencije, podrška zapošljavanju, jačanje skupina kojima prijete socijalna isključenost) pružana je od strane različitih državnih institucija u prošlosti. Kako bi se bilo u toku s trenutnim promjenama u području pružanja socijalnih usluga, kao što su promjene u socijalnoj skrbi, trebaju se pojačati OCD kapaciteti, kako u pogledu ljudskih resursa tako i u pogledu infrastrukture.

Specifični ciljevi ESF pomoći za drugu polovicu 2013.

Specifičan cilj prioritetne osi 4, ESF-a je pojačati kvalitetu socijalnog dijaloga u Hrvatskoj te podržati i ojačati civilno društvo.

Ovaj cilj ostvarit će se:

- *Poboljšanjem razine i kvalitete sudjelovanja malih OCD-a u razvoju lokalne zajednice u svrhu bolje zapošljivosti i upravljanja*
- *Poboljšanjem kapaciteta organizacija civilnog društva u pružanju socijalnih usluga*
- *Jačanjem kapaciteta udruženja sindikata i poslodavaca za kvalitetan socijalni dijalog*
- *Aktivnostima za izgradnju kapaciteta za sektoralni socijalni dijalog*
- *Jačanjem kapaciteta za socijalni dijalog na europskoj razini*
- *Jačanjem djelotvornosti medijacijskog sustava*